

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-21
لجنة الانتخابات المركزية للكنيست 21
The Central Elections Committee for the 21st Knesset

Justice Hanan Melcer
Deputy President of the Supreme Court
Chairman of the Central Elections
Committee

القاضي حنان ملتسر
نائب رئيس المحكمة العليا
رئيس لجنة الانتخابات المركزية

השופט חנן מלצר
המשנה לנשיאת בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

ער"מ 6/21
(תר"מ 80/21)

העורר: מיכאל וידל

נגד

- המשיבים:
1. עדי שטרנברג
 2. יאיר דידי
 3. עיריית רמלה

ערר לפי סעיף 17ד לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959, על החלטת יושב ראש ועדת הבחירות האזורית מרכז-דרום, הנשיא א' טל, ב-תר"מ 80/21 שניתנה בתאריך 09.09.2018, והחלטה בבקשת הבהרה להחלטה האמורה, שניתנה בתאריך 20.09.2018

בשם העורר: עו"ד אילן נימני; עו"ד ענת שניידר שוסטק

בשם המשיבים 1-2: עו"ד עמיחי וינברגר; עו"ד שרי זאנה

בשם המשיבה 3: עו"ד אורי הברמן

החלטה

1. בפניי ערר שהוגש בערב חג הסוכות (בתאריך 23.09.2018) לפי סעיף 17ד(ג) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן: חוק דרכי תעמולה), על החלטת יושב ראש ועדת הבחירות האזורית מרכז-דרום, הנשיא א' טל (להלן: יו"ד ועדת הבחירות האזורית), ב-תר"מ 80/21 שניתנה בתאריך 09.09.2018, ועל החלטה מתאריך 20.09.2018 לגבי בקשת הבהרה שהוגשה ביחס להחלטה מתאריך 09.09.2018 (להלן: החלטת ההבהרה).

2. עם קבלת הערר, ביקשתי את תגובתם המידית של המשיבים, וכן דרשתי כי העורר ינמק מדוע הערר הוגש, לכאורה, בשיהוי, והתייחסויות אלו אכן הוגשו לי בתאריך 25.09.2018.

3. כבר בראשית הדברים אציין כי לאחר שבחנתי את האמור במכלול – הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להתקבל בחלקו, כאמור בפיסקה 24 שלהלן.

עמוד 1 מתוך 5

4. החלטת ההבהרה שלגביה הוגש עיקרו של ערר זה נסובה על מספר רב של טענות שהופנו כלפי העורר וכנגד המשיבה 3, אשר בחלקן התקבלו ובחלקן נדחו. גדר המחלוקת בערר זה מצומצמת למעשה לעניין אחד, אשר נדון לפני יו"ר ועדת הבחירות האזורית, במסגרת החלטת ההבהרה, בגדרה התקבלו בחלקן טענות המשיבים 1-2. על כן, אתאר להלן בתמצית רק את הרקע הנדרש להכרעה בערר שלפניי.

א. רקע עובדתי והחלטת יו"ר ועדת הבחירות האזורית

5. בתאריך 30.10.2018 צפויות להתקיים הבחירות לכלל הרשויות המקומיות, בהתאם להוראות סעיף 4 לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), התשכ"ה-1965 (להלן: חוק הבחירות לרשויות), ובכלל זה לראשות עיריית רמלה, המשיבה 3 כאן (להלן: העירייה).

6. כפי שעולה מההחלטות, נושאי הערר שבפניי, העורר מכהן בתפקיד ראש עיריית המשיבה 3, והמשיבים 1-2 מכהנים כיום כחברי מועצת העירייה. עוד עולה מההחלטה, כי המשיב 1 מתכוון להתמודד אף הוא בבחירות הקרובות לראשות העירייה, והמשיב 2 עתיד להיכלל ברשימת המועמדים מטעמו של המשיב 1 למועצת העירייה.

7. בתאריכים 27-25.09.2018, אמורים להתקיים בעיר רמלה שני אירועים הממומנים על ידי המשיבה 3 ועל ידי משרד התרבות והספורט – פסטיבל 'רמלה עיר עולם 2' ופסטיבל 'זכרונות ילדות רמלה' (להלן: הפסטיבלים).

8. המשיבים 1-2, עתרו, בין היתר, כנגד קיומם של הפסטיבלים, כשעיקר טענתם היא שנוכח מועד עריכת הפסטיבלים והיקפם, וסמיכותם למועד הבחירות, הם מהווים תעמולת בחירות לכל דבר ועניין, ובהתאם לסעיף 2 לחוק דרכי תעמולה, וההלכה הפסוקה בעניין, יש לאסור על עריכתם.

9. יו"ר ועדת הבחירות האזורית הנכבד, החליט בתאריך 09.09.2018, לקבל את העתירה בחלקה, כך שהפסטיבלים יוכלו להתקיים כסדרם, אולם השתתפותו של העורר בהם תוגבל, באופן הבא:

"משכך, בבחינה של מועד הפסטיבל וסמיכותו לבחירות, אני מורה למשיב 1 לא לקחת חלק בפסטיבלים המוזכרים לעיל – לא בדרך של נשיאת דברים, לרבות דברי ברכה קצרים, לא בדרך של אזכור על ידי עובדי המשיבה 2 או של כל מי שבהתקשרות עמה בקשר לפסטיבל האמור בנאומיהם, ככל שיהיו, לא בדרך של חתימה על שילוט ופרסום לפסטיבל ולא בכל דרך אחרת. השתתפות המשיב 1 בפסטיבלים האמורים, במועד כה סמוך לבחירות, עלולה לייחס לו את הפסטיבל, ולכרוך בו את שמו ודמותו בסמיכות קרובה לבחירות" (פסקה 14, בעמ' 11, להחלטת יו"ר ועדת הבחירות האזורית; ההדגשות שלי – ח"מ).

10. בתאריך 16.09.2018, הגישה המשיבה 3 בקשה להבהרת ההחלטה נושא הערר, ובה ביקשה כי יובהר כי העורר, ראש העיר, רשאי להיות נוכח בפסטיבלים כתושב העיר, תוך שהמשיבה 3 מתחייבת

עמוד 2 מתוך 5

להקפיד על מניעת ניצול הפסטיבלים לצרכי תעמולה, וזאת, בין היתר, בשים לב לפגיעה האפשרית בעקרון השוויון בין המתמודדים.

11. בהתאם להחלטת יו"ר ועדת הבחירות האזורית, המשיבים 1-2 השיבו לבקשת ההבהרה, וציינו כי, למרות שלעמדתם אין דינו של ראש עיר מכהן כדין מועמד שאינו מכהן, מסכים המשיב 1 שלא לנכוח גם הוא בפסטיבלים, אם ימנע מהעורר להגיע אליהם.

12. בשים לב לתשובה זו, החליט יו"ר ועדת הבחירות האזורית הנכבד, בתאריך 20.09.2018 בהחלטת ההבהרה, כדלקמן:

"לאור הסכמת העותר, מבלי להיכנס לנימוקיה, ועל מנת למנוע מחלוקות ולמנוע העכרת אווירת החג באירוע נושא העתירה, אני מורה למשיב 1 שלא להיות נוכח באירוע נושא העתירה"

13. על החלטה זו סובב הערר שבפניי.

14. לאחר הצגת הרקע העובדתי והחלטות יו"ר ועדת הבחירות האזורית, אעבור עתה לסקירת טענות הצדדים, בתמצית.

ב. טענות הצדדים

15. העורר טוען כי איסור על נוכחותו בפסטיבלים איננו סביר ואיננו מידתי, בנסיבות. הפסטיבלים מתקיימים במשך 3 ימים רצופים, ברחבי העיר רמלה כולה ואף ברחבת בניין העירייה. לטענת העורר, איסור נוכחותו בפסטיבלים יוביל להדרתו מכל המרחבים הציבוריים למשך שלושה ימים, וימנע ממנו להתהלך בהם כאחד האדם, או לצפות במופעים הרבים המתוכננים, לרבות עם בני משפחתו.

16. העורר אינו מבקש לבטל את ההגבלות שהוטלו עליו לשאת דברים בפסטיבלים, ואולם הוא סבור כי הגבלה על השתתפותו הפעילה בפסטיבלים, יש בה כדי למנוע כל חשש לשימוש במשאבי ציבור לצרכי תעמולת בחירות, ודי בכך.

העורר מוסיף וטוען כי ההגבלה בהחלטת ההבהרה נושא הערר פוגעת בזכותו לחופש תנועה במידה העולה על הנדרש, ללא תכלית ראויה.

17. לעניין השיהוי שנפל לכאורה בהגשת הערר, העורר טוען כי הוא סבר שאין בהחלטה המקורית של יו"ר ועדת הבחירות האזורית כדי למנוע ממנו את נוכחותו בפסטיבלים, ולאחר שהובעה דעה שונה כי אין זה המצב, הוגשה בקשת הבהרה מטעם המשיבה 3, שלגביה ניתנה בתאריך 20.09.2018 החלטת ההבהרה, ורק אז התחוור לו היקף הצו, ובסמוך לכך הוגש עררו שבכאן.

18. המשיבים 1-2 טוענים מנגד, כי החלטת יו"ר ועדת הבחירות האזורית בדין יסודה, וכי בקשת ההבהרה שהגישה המשיבה 3 הוגשה על דעתו של העורר, ומטרתה הייתה להביא להארכת המועד להגשת הערר על החלטה המקורית, ובכך יש משום פסול מאיין.

כן טוענים המשיבים 1-2 כי כל מטרתו של העורר היא לנכס את אירועי הפסטיבלים לעצמו, בניגוד לדין ולהלכה הפסוקה בנדון דידן, ולעשות בפסטיבלים שימוש לשם האדרת שמו. לבסוף סבורים המשיבים 1-2 כי החלטת ההבהרה של יו"ר ועדת הבחירות האזורית מידתית ונכונה. משכך, התבקשתי לדחות את הערר שפניי, הן מחמת השיהוי הרב בהגשתו והן לגופו.

19. המשיבה 3 טוענת כי העורר אמור להיות נוכח באירועים עירוניים רבי משמעות ורבי משתתפים בתוקף תפקידו, וזאת הוא יכול לעשות ללא ניצול האירוע לשם קיום תעמולת בחירות. נוכחות באירוע, לטענת המשיבה 3, היא חלק ממטלותיו של העורר כראש העירייה המכהן, והוא נדרש לעשות כן כדי למנוע תקלות, להניע את עובדי העירייה למלא את המוטל עליהם ולהפעיל את המערכות העירוניות. משכך, מבקשת המשיבה 3 לקבל את הערר ולאפשר לעורר לנכוח בפסטיבלים, תוך שהיא מצהירה שתוודא כי העורר לא ינהל במעמדים אלה תעמולת בחירות מטעמו.

ג. דיון והכרעה

20. כפי שצינתי לעיל – נחה דעתי כי דין הערר להתקבל בחלקו. נוכח קוצר הזמן בין מועד הגשת הערר לבין מועד קיום הפסטיבלים, אביא את טעמי למסקנה זו בקיצור, מיד בסמוך.

21. על פני הדברים, ייתכן והיה מקום לדחות את הערר על הסף, מחמת שיהוי בהגשתו. סעיף 18 להוראות הבחירות (דרכי תעמולה) (סדרי הדין בבקשות ועררים), התשע"ה-2015, קובע כי ככל שלא נקבע מועד אחר בהחלטה נושא הערר – ערר יוגש בתוך שבעה ימים מיום שנודע לעורר עליה. יחד עם זאת, נוכח אי-הבהירות בלשון החלטת יו"ר ועדת הבחירות האזורית, "הסובלת" הן את הפרשנות לפיה רשאי העורר לנכוח בפסטיבלים, אך לא להשתתף בהם באופן פעיל, והן את הפרשנות המחמירה יותר, לפיה הוא איננו רשאי אף לנכוח בפסטיבלים, החלטתי לדון, זו הפעם, בערר לגופו. עם זאת, עלי להבהיר כי נוכח המועדים "הצפופים" בהליכי בחירות – יש להקפיד על הגשת כתבי בי-דין במועד, כדי שלא להעמיד את יושבי ראש ועדות הבחירות האזוריות, או את הח"מ, בפני עובדות מוגמרות וכדי לאפשר להם לנהל הליך שיפוטי ראוי (השוו: בר"מ 4952/04 שטרית נ' ועקנין (13.06.2004)). בהתאם לכך, ייתכן כי בעתיד עררים שיוגשו בשיהוי, ללא הסבר מספק לפשר ההגשה המאוחרת – יידחו על הסף.

22. לעיצומים של דברים – דיני הבחירות, ובכללם אף דיני תעמולת הבחירות, תכליתם, כידוע, לאזן בין זכויות שונות, כאשר זכותו של המתמודד להביע עצמו מכוח חופש הביטוי הפוליטי, צריכה להישקל ביחד עם (ולעתים כנגד) ערכי היסוד של טוהר הבחירות והשוויון בין רשימות המועמדים (ראו: דנג"צ 1525/15 חה"כ ד"ר אחמד טיבי נ' מפלגת ישראל ביתנו (23.08.2017)), הכל לצורך קיום הבחירות כהלכתן.

עמוד 4 מתוך 5

23. נחה דעתי כי האיזונים שערך יו"ר ועדת הבחירות האזורית בהחלטה המקורית **בדין יסודם**. יו"ר ועדת הבחירות האזורית הורה כי העורר לא ישתתף בפסטיבלים השתתפות פעילה, כדי למנוע כריכת שמו עם קיום הפסטיבלים, וניצולם לצרכי תעמולת בחירות. ואולם בעקבות בקשת ההבהרה, הורחב הצו, כך שנאסרה נוכחותו של העורר בפסטיבלים, ובכך נעה נקודת האיזון אל מעבר לרצוי.

24. הפתרון המידתי יותר, לעמדתי, יש בו כדי לאפשר לעורר לנכוח בפסטיבלים, כצופה חופשי, לבדו או בליווי משפחתו. לפיכך, כאשר יגיע העורר לאירועי הפסטיבלים – הוא לא יישא דברים בפני קהל, שמו לא יוזכר על ידי הנואמים והוא לא ייקח חלק פעיל בניהול הפסטיבלים, או בהובלתם (לשם כך קיימים עובדי עירייה המוסמכים לכך). יחד עם זאת, יותר לעורר לנכוח בפסטיבלים, ולהתערב כראש-עיר במהלכם במקרה של תקלה, אם תתרחש חו"ח. זאת ועוד – בעת שראש העיר ינכח בפסטיבלים – הוא לא יעשה תעמולת בחירות לעצמו, ורשמתי לפניי את התחייבותו לעמוד בהוראות אלו, וכן את התחייבות המשיבה 3 לוודא מימוש התחייבות זו.

25. מובן מאליו שהסכמותיהם של המשיב 1 ושל מתמודדים אחרים שלא לנכוח בפסטיבלים מבוטלות בזאת גם הן – ובלבד שאף הם יעמדו בדרישות שהצבתי בפיסקה 24 שלעיל.

26. סוף דבר – הערר מתקבל בחלקו, כמפורט בפיסקה 24 לעיל.

27. בנסיבות העניין – אינני עושה צו להוצאות.

ניתנה היום, ט"ז בתשרי התשע"ט (25.9.2018).

חנן מלצר, שופט
המשנה לנשיאת בית המשפט העליון
יושב ראש ועדת הבחירות
המרכזית לכנסת ה-21